

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Изатулоева Холида дар мавзуи “Рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредитии таълим”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод гардидааст

Унвонҷӯй Изатулоева Холида мавзӯро барои таҳқиқоти диссертатсионӣ интихоб намудааст, ки муҳим ва мубрам аст, зеро дар солҳои аввали асри 21 Тоҷикистон дар қатори кишварҳои дигари собиқ Иттиҳоди Шуравӣ шомили раванди Болония гардид ва альфон низоми кредитӣ ба фазои таҳсилоти олий ва миёнаи касбии кишвар бо дарназардошти вижагиҳо ва хусусиятҳои фарқкунандааш, ҳадафҳо ва методҳои таълим тибқи роҳи равиши он ворид гардид. Алахусус рушди босуръати илму технология зарурати мустақилона баромадан аз уҳдаи ҳалли бисёр масъалаҳои асосии ҳаётиро ба миён гузоштааст ва дар ин ҳода зарурияти дорои рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредитии таълим мавқеи асоси доништа мешавад.

Ин масоил ва дигар мушкилоту масъалаҳои муҳиму мураккаби ҳаҷони муосир водор месозанд, ки муҳассилин дорои маҳорату малакаҳои аз ҷиҳати тафаккур ва эҷод рушдёрфта бошанд ва фикру андешаашонро дурусту озодона баён карда тавонанд.

Муҳаққиқ объективона андешаву хулосаҳои худро иброз намуда, таъкид кардааст, “...Масъалаи баланд бардоштани сифати таълим ва ташаккули қобилияти зеҳнӣ ва эҷодии донишҷӯёни макотиби олии Тоҷикистон дар вазъи муосири низоми кредитии таҳсил аз муҳимтарин омилҳои тайёр кардани мутахассисони соҳибҳунар ва рақобатпазир дар бозори ҳаҷонии меҳнат мебошад. Проблемаи омода кардани кадрҳои болаёқат дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бидуни роҳандозии сифати баланди таҳсил, сафарбар шудани донишҷӯён ба қори фаъоли мустақилона ва дарёфти чораҳои рушди эҷодӣ ва зеҳнӣ тасаввурнопазир аст. Аз ин рӯ вазифа аз он иборат аст, ки роҳҳои муассири расидан ба ин ҳадафи дилхоҳ муайян ва роҳандозӣ гардад”.

Донишҷӯ омӯзгори оянда дар зинаи таҳсилоти бакалавр бояд он чизеро аз худ кунад, ки ба ба рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии омӯхтан, худомӯзӣ кардан, таҳлил карда тавоништан, эҷод кардан, хулоса баровардан, муошират кардан, ки дар ҳаёти имрӯза ва фаъолияти минбаъда бениҳоят заруранд, мусоидат намояд. Ташаккули ин гуна фаъолиятҳои асосиву ҳаётиро, қабл аз ҳама, дар ҷараёни дарсҳои мустақилонаи донишҷӯён, омӯзгорони оянда метавон амалӣ кард, ки аз мубрамай ва

аҳамияти бағоят муҳим бархурдор будани мавзуи тадқиқоти диссертатсионии Изатулоева Холидаро ба таври барҷаста нишон медиҳад.

Дар воқеъ, дар раванди таълими донишҷӯён кори мустақилона бо дарки маъноӣ он аз ҳама асосӣ буда, раванди таълимро бидуни он тасаввур кардан ғайриимкон аст, зеро фаҳмиши дарк намудани муҳтавои мавзӯъ натиҷа ва ҷамъбасти фаъолияти фикрии муҳассилин маҳсуб меёбад.

Дар ин росто муаллифи таҳқиқоти диссертатсионӣ хеле бамавқеъ ва воқеъбинона таъкид кардааст, ки то имрӯз масъалаи ташаккули қобилияти донишҷӯён дар шароити технологияи нави таълим, дарки мавзӯъ ва тадриси бошуурона дар донишҷӯён, ҷаҳонбинӣ, дониш ва малакаву маҳорати онҳо нақши созгор дорад, ба таври бояду шояд ва мукамал аз ҷониби олимону муҳаққиқони тоҷик мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор дода нашудааст.

Бинобар ин, иқдому ибтикори довталаб дар мавриди ба таври мушаххасу комил мавриди таҳқику баррасӣ қарор додани мавзуи рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредитии таълим басо муассиру ҷавобгӯ ба талаботи замон буда, аз муҳим будани мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯ шаҳодат медиҳад.

Муҳаққиқ басо бамаврид ва нишонрас таъкид кардааст, ки солҳои тӯлонист, ки "...дар муассисаҳои таҳсилоти олии ва миёнаи касбӣ аз рӯи муқаррароти низомномаи низоми кредитии таълим ҳазм намудани барномаи таълимӣ талаботи қатъӣ ҷорӣ карда шудааст. Аммо муҳассилин асосан ба шакли назариявии тадрис бештар эътибор дода, барои дарки мантиқ ба истифода кардани фаъолияти мустақилона кӯшиш ба харҷ намедиҳад. Хуб мебуд, минбаъд дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ ба ивази он талаботи қолабии куҳан, усулҳои навин аз ҷумла рушди фаъолияти мустақилонаи донишҷӯён барои маънифаҳмӣ ё худ дарки мазмун ва маъноӣ супоришҳои мустақилона ҷорӣ гардад, зеро таҳқиқоти озмоишӣ собит сохт, ки ин тарзи кор бештар судманд аст".

Бояд қайд кард, ки довталаб бо мақсади баррасии ҳаматарафаи мавзуи таҳқиқот адабиёту осори илмии олимону муҳаққиқони зиёди ватаниву хориҷиро омӯхта, вобаста ба мавзуи таҳқиқоти диссертатсиониаш таҳлилу таҳқиқ ва корро ба таври густурда мавриди истифода қарор додааст. Дар баробари ин, мушиқфона онҳоро арзёбӣ карда, андешау мулоҳизоти хешро озодона ва аз назари интиқодӣ баён кардааст.

Натиҷаҳои дар раванди таҳқиқот бадастовардаи унвонҷӯӣ мақсаднокии истифодаи шароити педагогии пешниҳоднамудаи маллифи рисоларо дар

мисоли рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён, бошууро на тасдиқ мекунанд.

Бояд зикр кард, ки ҳамаи паҳлуҳои мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ аз лиҳози назариявӣ ва амалӣ то ба имрӯз ба қадри кофӣ аз ҷониби олимони соҳаи педагогикаи тоҷик мавриди таҳқиқ қарор нагирифта, вобаста ба ин муҳаққиқ дар ин ҷода кори илмӣ-таҳқиқотии шоёнро, шогирдона бошад ҳам, ба анҷом расонидааст. Зеро барои донишҷӯён масъалаи рушди фаъолияти мустақилона қобилияти эҷодии онҳо дар шароити низоми муносири таълим ва дарки маъноӣ он дар ин синну сол бисёр муҳим буда, ба ин масъалаи муҳиму ҳаёти зарур аст, ки омӯзгорону муҳассилин ба таври ҷиддӣ аҳамият диҳанд.

Навгони илмӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти Изатулоева Холида арзиши илмӣ ва амалии таҳқиқотро бозгӯ карда, собит месозанд, ки муаллифи диссертатсия дар воқеъ таҳқиқотҳои олимони оид ба ташаккули фаъолият, дарки маъноӣ ва тадриси бошууро на дар донишҷӯёнро ҳаматарафа мавриди омӯзиш ва таҳлилу баррасӣ қарор дода, проблема ва асосҳои назариявӣ амалии ташаккули фаъолияти мустақилона дар донишҷӯён дар дарс муайян ва коркард кардааст ва дар ин росто самаранокии амсилаҳои пешниҳодкардашро оид ба рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредити таълим дар дарсҳо собит сохтааст.

Воқеъбиннона изҳор кардан мумкин аст, ки тавсияҳои методии таҳиякардаи доктараб тақмили раванди таълимиро дар донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ дар самти фаъолияти мустақилона бошууро на ташаккул ёфтани малакаҳо муносирад хоҳанд кард.

Андешаҳои дар боло иброзшуда арзиши илмию амалии диссертатсияи Изатулоева Холидаро собит сохта, дар иҷрои кори таҳқиқотӣ салоҳиятнокии илмӣ, мустақилият, тафаккури илмӣ доштан ва соҳиби маҳорату малакаи иҷрои корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ будани унвонҷӯро нишон медиҳад.

Натиҷаҳои бадастомада, эътимоднокӣ, ҳуҷусаву тавсияҳои методӣ аз ҷиҳати илмию-методӣ асоснок карда шудаанд.

Ба андешаи банда, доктараб ба мақсадҳои таҳқиқот комёб шуда, вазиғаҳои дар назди таҳқиқоти диссертатсионӣ гузоштаро ҳаллу фасл кардааст. Автореферати диссертатсия ба талабот ҷавобгӯ буда, муҳтавои муҳтасари диссертатсияро ифода мекунад. Мақолаҳои дар нашрияҳои тақризшаванда ҷопнамудаи муаллифи рисола мазмуни таҳқиқотро пурра инъикос мекунанд.

Диссертатсияи Изатулоева Холида дар мавзӯи “Рушди фаъолияти мустақилона ва қобилияти эҷодии донишҷӯён дар шароити низоми кредитии

таълим” ба талаботи Низомнома дар бораи шӯрои диссертатсинӣ ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267) ҷавобгӯӣ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз руи ихтисоси 13.00.01 - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот сазовор мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ,
дотсенти кафедраи таҳсилоти
томақтабии Донишгоҳи давлатии
Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ

Иzzатова М.

05.11.2022.

Маълумот барои тамос: 735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Кӯлоб,
кӯчаи С. Сафаров, 16. Тел: (+992 33 22) 2 35 06; Моб.: 98 859 55 55; E-mail:
info@kgu.tj

“Имзои М. Иzzатоваро тасдиқ мекунам”

Сардори раёсати кадрҳо ва қорҳои
махсуси ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Амиров Ф.